GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 264. *Joi, 28 Noemvre (10 Decemvre.)* **1885.**

Braşovŭ, 27 Noemvre 1885.

Alaltăerĭ s'a începutŭ în camera ungară discusiunea asupra proiectului de lege privitorŭ la prelungirea mandatului de deputatŭ. Acestŭ proiectŭ ca şi acela asupra iurisdicţiunilorŭ nu este decâtŭ o cestiune de putere, cum ḑise fórte nemeritŭ deputatulŭ sasŭ Gullner.

Organulŭ nemţescŭ alŭ d-lui Tisza confirmă părerea numitului deputatŭ ḑicêndŭ în numĕrulŭ sĕu ultimŭ între altele: „Ministrulŭ-preşedinte a înauguratŭ aḑĭ alŭ doilea deceniu alŭ guvernărei sale c'unŭ discursŭ, în care a desvoltatŭ multă vervă şi a arĕtatŭ că este gata a continua lupta, şi care e de natură a îngrozi pe contrarii sĕi, pentru că le pune în perspectivă celŭ puţinŭ încă ḑece anĭ de guvernare tisaistă.“

Va se ḑică de aceea se tractéză ca sĕ se asigure d-lui Tisza fotoliulŭ de ministru-preşedinte încă pe ḑece anĭ. Acestŭ scopŭ îlŭ are şi proiectata schimbare a constituţiei, prelungirea mandatului de deputatŭ dela trei la cincĭ anĭ.

„Acestŭ proiectŭ este şi remâne o scurtare a dreptului alegĕtorilorŭ,“ ḑise Gullner, „căcĭ ei numai la câte cincĭ anĭ vorŭ fi în posiţiune de a-şi da verdictulŭ asupra legislaţiunei. O mĕsură ca acésta numai atuncĭ ar fi îndreptăţită când s'arŭ fi arĕtatŭ în ţéră simptome antidinastice şi inimice statului. Dér nicăirĭ nu se vĕdŭ asemenĭ simptome. De aceea este reacţiunară procederea, care violéză drepturile alegĕtorilorŭ. S'a arĕtatŭ ca motivŭ pentru proiectŭ împuţinarea abusurilorŭ electorale, dér óre nu sunt legĭ contra abusurilorŭ, carĭ trebuescŭ numai esecutate?“

Ce sĕ-i facĭ însĕ d-lui Tisza décă vrea sĕ jóce pe Bismark? Aşa celŭ puţinŭ susţine Otto Herman, care asemenea vorbesce cu multă vervă. „Ministrulŭ preşedinte,“ ḑise Herman „îşĭ închipuesce că este Bismark“ dér uită că Bismark îşĭ baséză puterea pe 41 milióne de suflete, carĭ încă sunt cuprinse de idea unităţii de statŭ, pe când sub piciórele ministrului-preşedinte, deşi nu-o vede încă, au începutŭ deja a se clatina unii stêlpĭ, pe carĭ au contatŭ.“

„Suntemŭ chiar pregătiţĭ — adause vorbitorulŭ — d'a vedé pe ministrulŭ-preşedinte, la casŭ când situaţiunea lui ar deveni dificilă, presentându-se în dietă c'unŭ mesagiu, alŭ regelui constituţionalŭ, care va avé urmĕtorulŭ înţelesŭ: împartŭ cu poporulŭ suveranitatea mea, dér eu sunt domnitoriulŭ legitimŭ şi de aceea în esercitarea dreptului meu ḑicŭ camerei, sĕ tacă.“

Póte sĕ se întêmple vr'odată şi aşa ceva. D-lŭ Tisza pregătesce terĕmulŭ pentru alţii, carĭ póte vorŭ vorbi în loculŭ lui, când camera va trebuĭ sĕ tacă. Dér d-lŭ Tisza nu e omulŭ care sĕ-şĭ spargă capulŭ cu grijĭ pentru posteritate, elŭ lucră numai pentru ca sĕ-şĭ asigure portofoliulŭ pe alţi ḑece anĭ, după cum ne asigură organele lui.

Décă se vorŭ realege mamelucii sĕi pe timpŭ de cincĭ anĭ, d-lŭ Tisza póte guverna mai departe liniştitŭ — numai sĕ-i lase rĕgazŭ cei de prin prejurulŭ lui şi sĕ fiă pace şi bună rênduială în Orientŭ şi în Europa, cum a fostŭ necontenitŭ dela 1867 încóce, căcĭ bine sĕ scie că pe ministrii din monarchia acésta nu-i trântescŭ parlamentele, ci alte evenimente independente de voinţa lorŭ.

Câtŭ pentru poporŭ elŭ a ajunsŭ aşa de parte — neluândŭ afară poporulŭ maghiarŭ — încâtŭ nu se mai aşteptă la nicĭ o îndreptare a miseriei sale din partea parlamentului, puţinŭ importă décă mamelucii d-lui Tisza, carĭ votéză cu supunere órbă dărĭ nouĕ pe fiecare anŭ, vorŭ fi aleşĭ pe trei séu pe cincĭ anĭ.

Rĕsboiulŭ dintre Sêrbĭ şi Bulgarĭ.

Sofia, 6 Decemvre. *Condiţiunile* ce le pune Bulgaria suntŭ, după cum sĕ vorbesce aci, următórele: Sêrbia sĕ plătéscă 50.000,000 francĭ despăgubire de rĕsboiu şi cedarea cercurilorŭ Nişŭ, Pirotŭ şi Vranja. In cercurile influente se aude esprimându-se cuvintele: »Nicĭ unui Khevenhüller nu-i este ertatŭ sĕ ne'mpedece a obţiné preţulŭ victoriei nóstre şi atâtŭ prinţulŭ *Alexandru*, câtŭ şi *Caravelovŭ* sĕ tremure, décă nu vorŭ urma strigătului naţiunei bulgare. Sêrbii trebue sĕ ne despăgubéscă pentru sângele fiilorŭ nostri căḑuţĭ.«

Belgradŭ, 7 Decemvre. *Sêrbii au respinsŭ condiţiunile* Bulgarilorŭ. Puterile işĭ dau tóte silinţele sĕ aducă la cale armistiţiulŭ. Generalulŭ *Horvatovicĭ* însĕ doresce sĕ soséscă ocasiunea d'a obţinea succese militare.

Nişŭ, 7 Decemvre. *Prinţulŭ* Bulgariei *a datŭ ordinŭ* trupelorŭ bulgare sĕ éşă din Pirotŭ şi sĕ *atace* posiţiunile sêrbescĭ; sĕ aşteptă pe aḑĭ ataculŭ Bulgarilorŭ pe tótă linia.

Belgradŭ, 7 Decemvre. Se ḑice, că instrucţiunile date contelui *Khevenhüller* suntŭ pentru tractările de pace. Scirĭ private adeverescŭ, că Vinerĭ s'a datŭ o mică luptă.

Viena, 7 Decemvre. Se admite că, deşi maioritatea este încă totŭ pentru *status quo ante*, prinţulŭ *Alexandru* n'ar apela înzadarŭ la bunăvoinţa Europei, décă ar puté slăbi mânia Rusiei.

Berlinŭ, 7 Decemvre. »Nord. Allg. Ztg.« constată, că situaţiunea atmosferei politice are încă totŭ caracterulŭ nestatorniciei, ba încă din contră este în curgere o *nouĕ depresiune*.

Sofia, 7 Decemvre. Loc. colonelŭ *Milovanovicĭ* a adusŭ ierĭ în cartierulŭ generalŭ din Pirotŭ aceleaşĭ *propunerĭ de armistiţiu*, ce s'au făcutŭ şi mai nainte de cătră Serbia. Guvernulŭ bulgarŭ va rĕspunde în 48 de óre. Vederile unui arangeamentŭ suntŭ diferite în cercurile de aci. Sêrbii totdéuna au încercatŭ sĕ slăbéscă însemnătatea succeselorŭ bulgare. Ei ḑicŭ, că o parte din teriториulŭ bulgarŭ îlŭ ţinŭ ocupatŭ, dér au uitatŭ că n'au pututŭ lua Vidinulŭ, precum n'au pututŭ sĕ apere nicĭ Pirotulŭ. Evacuarea reciprocă nu e o condiţiune, care sĕ rĕsplătéscă în destulŭ victoriele bulgare. Esistă temerea, că o resolvare pacînică cu greu se va puté face.

Belgradŭ, 7 Decemvre. Trimisulŭ turcescŭ de aci, *Zia Bey* a înmânat ministrului de esterne sêrbesc *Garaşanin* o notă, în care se declară, că nu va avé valóre nicĭ unŭ arangeamentŭ în privinţa unei încheiărĭ a păcei între Serbia şi statulŭ vasalŭ Bulgaria, ce s'ar face fără intervenirea Porţii. *Garaşanin* a rĕspunsŭ, că guvernulŭ sêrbescŭ respectă drepturile de suzeranitate ale Sultanului şi că acum e vorba numai de încheiarea unui armistiţiu curatŭ militarŭ în casŭ când prinţulŭ Alexandru primesce condiţiunile propuse de guvernulŭ sêrbescŭ. Garaşanin atrage atenţiunea Porţii asupra presenţii trupelorŭ rumeliote la graniţa sêrbéscă, unŭ faptŭ, care complică acţiunea militară a Serbiei.

Constantinopolŭ, 7 Decemvre. In cercurile diplomatice din Constantinopolŭ trece ca fórte mare periculŭ unei nouĕ isbucnirĭ a ostilităţilorŭ sêrbo-bulgare. Lebib-efendi a sositŭ din Filipopolŭ la Adrianopolŭ.

Pressa rusă şi evenimentele balcanice.

In ḑiarulŭ „Russ“ analiséză Aksakoff politica rusă dela revoluţiunea bulgară încóce.

Pe când alte puterĭ tractau, Rusia se arăta trufaşe. La iniţiativa ei s'a întrunitŭ conferinţa; resultatulŭ ei este unŭ fiasco completŭ. Rusia se află într'o înfundătură; după evenimentele de deunăḑĭ, a luatŭ o mină mâniósă, dér n'a amăgitŭ pe nimenea prin aceea. Guvernulŭ sĕ nu mai ţină sémă de amiciţia puterilorŭ şi sĕ păşéscă energicŭ contra Austro-Ungariei, în casŭ când acésta ar vrea sĕ ocupe Serbia. Bulgarii şi principele lorŭ trebue reprimiţĭ în graţiă; Rusia trebue sĕ'şĭ recâştige încrederea în sine şi în guvernulŭ sĕu. Cu tóte asea, în Petersburgŭ nu se vede decâtŭ deprimare. »In *Viena* va învinge Rusia pe duşmanii Slavilorŭ, în palatulŭ din Viena trebue sĕ se dea din partea Rusiei ordinulŭ *d'a lua în posesiune Bosforulŭ;* în catedrala Sf. Stefanŭ trebue sĕ se proclame *imperiulŭ slavŭ*; fiindŭ odată Viena în mânĭ rusescĭ şi ocupată pentru durată de Ruşĭ, atuncĭ vorŭ dispărea toţĭ inimicii Slavilorŭ,« — ḑice o scrisóre din Londra adresată fóiei lui Aksakoff. Acesta observă, că elŭ privesce Viena numai cu ochii lui Paskievicĭ: prin Viena trece drumulŭ la Constantinopolŭ.

După cum i se comunică din Petersburgŭ ḑiarului „Pol. Corr.,“ stergerea prinţului Alexandru din listele armatei se consideră chiar în cele mai înalte cercurĭ de aci ca pré grăbită şi sĕ esprimă părerea de rĕu ca fiindŭ făcute neamĕsuratŭ scopului. Se ḑice că împĕratulŭ bucurosŭ va profita de ocasiunea ce i s'ar oferi, ca sĕ reabiliteze. Cu acéstă ocasiune se amintesce, cum tatălŭ prinţului din causa căsătoriei sale a fostŭ pedepsitŭ în acelaşĭ modŭ de Ţarulŭ Neculae, dér pusŭ din nou în tóte demnităţile de cătră împĕratulŭ Alexandru II. Cunoscutulŭ ordinŭ de ḑi alŭ Ţarului se privesce ca unŭ pasŭ făcutŭ pentru eventuala aducere la cale a împăciuirii. Cei din ministerulŭ de esterne nu suntŭ nicĭ decum mulţămiţĭ cu activitatea şi rapórtele agenţilorŭ ruşĭ din Bulgaria şi Rumelia. Rechiămarea oficerilorŭ ruşĭ şi ştergerea prinţului Alecsandru din liste s'au făcutŭ, fiindŭ că aceste rapórte profeţiseră efectele morale ale acestorŭ paşĭ ca neevitabile, pe când s'a întêmplatŭ contrarulŭ.

Atitudinea României.

Faţă cu evenimentele din peninsula balcanică, România a observatŭ o atitudine fórte reservată. Unŭ singurŭ demersŭ a făcutŭ guvernulŭ românŭ pentru a reclama garanţiĭ în contra urmărilorŭ, ce arŭ putea sĕ aibă evenimentele din peninsula balcanică, şi anume încă pe timpulŭ conferinţei a atrasŭ atenţiunea ministrului de esterne turcescŭ Said-paşa asupra trebuinţii esecutării art. 11 din tractatulŭ dela Berlinŭ, care prescrie dĕrîmarea fortăreţelorŭ bulgare de pe malulŭ dreptŭ alŭ Dunării, şi asupra obligaţiunii tuturorŭ puterilorŭ d'a respecta neutralitatea acestui fluviu,

Unele ḑiare din România s'au ridicatŭ în contra acestui demersŭ alŭ guvernului de témă póte că guvernulŭ se va fi declaratŭ pentru una din cele douĕ state beligerante. Spre a se sci ce politică a urmatŭ şi va urma guvernulŭ faţă cu evenimentele balcanice, d. deputatŭ *Neculae Ionescu* a interpelatŭ Lunĭ în cameră pe d. ministru-preşedinte *Brătianu* în acéstă privinţă. Ministru preşedinte a declaratŭ, că guvernulŭ a cerutŭ dela conferinţă, sĕ hotărască dĕrîmarea fortăreţelorŭ bulgare de pe ţermulŭ Dunării. Conferinţa a rĕspunsŭ însĕ, că nu se póte ocupa cu altă cestiune decâtŭ cu aceea pentru care e convocată. D. Brătianu adause, că s'a dusŭ în sreinătate nu ca sĕ céră sfatŭ, ci ca sĕ vaḑă, ce posiţiune are sĕ ia România faţă cu atitudinea marelorŭ puterĭ. Pe acestea elŭ le-a aflatŭ hotărîte sĕ susţină pacea.

„L'Indépendance belge“ din ḑilele trecute justifică acestŭ demersŭ astfelŭ:

„La prima vedere, s'ar putea ḑice că momentulŭ a fostŭ rĕu găsitŭ pentru a reclama dărîmarea acestorŭ fortăreţe şi că sĕ pare a implica din partea României o *demonstraţiune în favórea Serbiei*, una din fortăreţele ce ţintesce articolulŭ 11, Vidinulŭ, fiindŭ dela începutulŭ rĕsboiului actualŭ între Serbia şi Bulgaria, unulŭ din bu

levardele acestei din urmă în contra invasiunii sêrbe. Dér acésta ar fi o obiecţiune cu totulŭ speciósă, căcĭ în momentulŭ când se făcù comunicarea aceea Porţei, sórtea armelorŭ putea sĕ facă, ca Vidinulŭ sĕ cadă în mânile Serbiei. De altmintrelea, România ceruse deja de mai multe orĭ esecutarea tractatului şi unŭ nou demersŭ din parte-i era mai multŭ decâtŭ justificatŭ, era imperiosŭ cerutŭ de acestŭ faptŭ: că de când ostilităţile au părutŭ imininte. Bulgaria întărise lucrările defensive ale Vidinului. Era cu neputinţă ca România sĕ pară, prin tăcerea ei, a consacra faptulŭ îndeplinitŭ, In ceea ce privesce *neutralitatea Dunării, acésta constitue pentru România o garanţiă pe care nu póte în nicĭ unŭ* casŭ a o lăsa sĕ fie atinsă prin crearea unui precedentŭ. Reclamaţiunile, ei în acéstă privinţă suntŭ atâtŭ de puţinŭ îndreptate în contra Bulgariei, în câtŭ România a autorisatŭ trecerea in transit pe teritoriulŭ sĕu a 30,000 de puscĭ, comandate în Germania de guvernulŭ principelui Alexandru.'

SCIRILE ḐILEI.

Camera advocaţilorŭ din Budapesta a protestatŭ în contra §-ului 54 alŭ proectului de lege asupra jurisdicţiunilorŭ, prin care se ameninţă neatêrnarea judecătorilorŭ în sfera lorŭ de activitate oficială. In acestŭ protestŭ advocaţii cerŭ, ca dieta *sĕ nu aprobeze* acea dispositiune a numitului proiectŭ de lege, prin care se estinde sfera de putere a fişpanilorŭ şi asupra judecătorilorŭ. Protestulŭ camerei advocaţilorŭ în curêndŭ va fi depusŭ la biuroulŭ camerei deputaţilorŭ şi se aude, că acestŭ pasŭ alŭ advocaţilorŭ este bine primitŭ şi din partea judecătorilorŭ. Se speră, că tóte camerele advocaţilorŭ din Ungaria vorŭ subscrie acestŭ protestŭ.

—0—

Ministrulŭ Trefort a mai »pricopsitŭ« pe preoţii gr. or.: Andreiu Lucacĭ din Cheleţelŭ cu 60 fl. şi Dionisiu Plodianŭ din Cerna-Cristurŭ cu 80 fl.

—0—

Sâmbătă s'a ţinutŭ pertractarea finală în causa lui Mallász Edi şi Samuilŭ Popŭ, carĭ au fostŭ daţĭ în judecată sub pretextŭ, că arŭ fi vătămatŭ stindardulŭ ungurescŭ cu ocasiunea serbării pompierilorŭ din Orăştiă. Samuilŭ Popŭ a fostŭ achitatŭ, ér Mallász fù condamnatŭ la o lună închisóre şi 50 fl. amendă în banĭ, cu tóte că — după cum ḑice »Ellenzék« — s'a documentatŭ pe cale ḑiaristică, că e nevinovatŭ.

—0—

„Budapester Tagblatt« scrie: »Ni se comunică, că oficerilorŭ trupelorŭ aflătóre in Ungaria li se refusă de două sĕptĕmânĭ orice concediu. In urma acésta s'a lăţitŭ în cercurile militare sgomotulŭ, că în curêndŭ se va da ordinŭ de mobilisare a trupelorŭ. Sgomotulŭ din urmă îlŭ dămŭ sub reservă, dér celŭ dintêiu ne vine din isvorŭ aşa de bunŭ, încâtŭ nicĭ sgomotulŭ despre mobilisare nu-lŭ putemŭ socoti cu totulŭ neintemeiatŭ.«

—0—

Amŭ fostŭ comunicatŭ cititorilorŭ, că congregaţiunea comitatensă a Bihorului a pedepsitŭ pe deputatulŭ Rigó cu o amendă de 100 fl., pentru că a cutezatŭ a vorbi contra propunerei d'a se felicita d-lŭ Tisza la jubileulŭ sĕu, atacândŭ totodată corpulŭ funcţionarilorŭ comitatensĭ. In contra acestei pedepse a demonstratŭ stânga estremă într'una din şedinţele camerei deputaţilorŭ. Tocmai când vorbea deputatulŭ Hermann Otto, intră în cameră numitulŭ Rigo din Bihorŭ şi fù salutatŭ din partea oposiţiei cu frenetice strigărĭ de „éljen«. Acéstă manifestaţiă spontaneă uimì pe guvernamentalĭ, carĭ amuţiră câteva momente şi numai mai târḑiu rĕspunseră cu hohote; vĕḑêndŭ însă că strigătele oposiţiei nu încétă, au fostŭ siliţĭ, — ḑice „Egyetértés" — sĕ tacă.

—0—

In comitatulŭ Caraşiu-Severinŭ s'a ivitŭ o bandă de hoţĭ, care ţine intr'o trică cumplită pe toţĭ locuitorii. Gendarmii îi urmaresce, dér fără succesŭ din causa pădurilorŭ celorŭ marĭ şi a munţilorŭ în carĭ îşĭ află refugiulŭ.

—0—

O mare nenorocire s'a întêmplatŭ — spune „Rĕsboiulŭ« — la arsenalulŭ din Bucureşcĭ. Vre-o 30 de soldaţĭ, carĭ transportau unŭ tunŭ de mare calibru, trecêndŭ pe marginea malului care era întĕritŭ cu ḑidŭ, s'a surpatŭ malulŭ şi ómenii au căḑutŭ cu tunulŭ peste ei. Supt malŭ curge apă fiartă dela maşinĭ. Unŭ soldatŭ s'a scosŭ mortŭ; cincĭ soldaţĭ gravŭ contuzionaţĭ s'au transportatŭ la spitalŭ; alţĭ patru nu s'au găsitŭ păn'acum.

—0—

Joi séra, 28 Noemvre, a doua *conferinţă literară* în sala gimnasiului românŭ. D. profesorŭ *Maximŭ* va vorbi despre *telefonŭ* şi va face şi esperienţe.

Manifestulŭ programŭ.

(alŭ partidului naţionalŭ liberalŭ din România.)

(Fine)

8) Suntemŭ pentru o descentralisare adevĕrată şi eficace. Sub nume de descentralisare înţelegemŭ a retrage din mânile puterei centrale, interesele locale şi individuale, care îşĭ póte găsi îndestularea lorŭ la faţa locului, prin autorităţile locale. Sub numele de descentralisare înţelegemŭ autonomia judeţelorŭ şi comunelorŭ în totŭ ce se atinge de buna lorŭ stare. Puterei executive centrale şi representanţilorŭ ei prin judeţĭ şi în deosebĭ prefecţilorŭ nu înţelegemŭ a lăsa, în judeţe şi comune, altă sferă de acţiune de câtŭ a se ocupa de afacerile generale, carĭ privescŭ pe statŭ, de câtŭ de a priveghea ca lucrările şi decisiunile autorităţilorŭ elective locale sĕ nu lovéscă în interesele şi drepturile statului, sĕ nu păşéscă peste sfera lorŭ de acţiune determinată prin legile ţĕrei: Voimŭ reforma legei comunale mai alesŭ în vederea constituirii comunei rurale şi a regularei atribuţiilorŭ primarului comunei rurale. Acesta a ajunsŭ a fi numai unŭ agentŭ alŭ puterei esecutive, cândŭ elŭ trebue, mai înainte de tóte, sĕ fiă unŭ magistratŭ municipalŭ, capulŭ comunei, ocupându-se în spaţulŭ de afacerile ei! Voimŭ dér intinderea atribuţiunilorŭ sale municipale şi restrângerea sarcinelorŭ sale de funcţionarŭ alŭ statului. Numai astfelŭ vomŭ reinvia viaţa municipală, şi cetăţenii independenţĭ, devotaţĭ binelui publicŭ şi locului naşterei lorŭ, se vorŭ otărî a se apropia din nou de urna electorală, şi ast-felŭ vorŭ da ţĕrei consilii judeţiane şi comunale la înălţimea misiunei lorŭ!

9) Puterea esecutivă centralisândŭ în mânele sale tóte ramurile activităţii umane, a devenitŭ o maşină de rĕsboiu, luptândŭ cu succesŭ în contra libertăţilorŭ publice şi independenţei cetăţeneştĭ. Ast-felŭ prin însuşĭ acésta, regimulŭ nostru constituţionalŭ parlamentarŭ nicĭ că mai póte funcţiona cu succesŭ şi produce resultatele bine-făcătóre pe carĭ naţiunea este în dreptŭ de a le cere şi dobândi. Prin acéstă centralisare escesivă, chiar liberile alegerĭ au devenitŭ unŭ cuvêntŭ fără valóre, de vreme ce în alegerĭ numĕrulŭ funcţionarilorŭ şi a acelorŭ ce prin interese suntŭ independinţă absolută a administraţiunei intrece numĕrulŭ alegĕtorilorŭ independenţĭ. Voim dér a face indepentă de acţiunea directă a puterei esecutive o seriă intrégă de serviciurĭ publice precum căile ferate, salinele, regia tutunurilorŭ, etc.

10) Totŭ aşa voimŭ a sustrage acţiunei directe a puterei esesutive banca naţională şi creditele agricole; nu mai puţinŭ voimŭ a inlătura şi intervenţiunea guvernului în numirea consiliilorŭ de administraţiune ai societăţilorŭ financiare, economice şi industriale, formate cu capitale private. O dată cu retragerea băncii şi creditelorŭ agricole din sfera a totŭ puterniciei guvernamentale, inţelegemŭ a se opera şi reforma statutelorŭ acestorŭ institute, statute pe care experienţa le-a doveditŭ defectuóse şi necorespunḑêndŭ la scopulŭ infiinţărei lorŭ.

Vomŭ sprijini cu dinadinsulŭ esecutarea legii privitóre la creditele funciare rurale, în vederea de a se înfiinţa asemenea institute în Iaşĭ şi în Craiova, spre a feri astfe-lŭ pe împrumutătorĭ de trăgănirile şi însemnatele cheltuelĭ ce suntŭ astăḑĭ nevoiţĭ a face din causa centralisărei tuturorŭ imprumuturilorŭ ipotecare în mânile singurului creditŭ funciarŭ ruralŭ din Bucureştĭ.

11) Iubimŭ armata nóstră naţională; ne mândrimŭ cu dênsa şi nimicŭ din totŭ ce priveşte binele şi desvoltarea ei nu ne póte rĕmâné străinŭ. De aceea întărirea ei, îmbunătăţirea sórtei soldatului şi a oficierului suntŭ unŭ articolŭ de credinţă pentru partidulŭ liberalŭ. Voimŭ prin urmare o lege care sĕ asigure mai bine posiţiunea oficerilorŭ şi sĕ pună unŭ sfêrşitŭ nemotivatelorŭ şi deselorŭ strămutărĭ, carĭ au o influinţă din cele mai îngrijitóre asupra însuşĭ solidităţii armatei. Voimŭ a se asigura şi armatei o justiţie luminată şi nepărtinitóre. Ast-felŭ se va întări şi disciplina.

12) Voimŭ rădicarea justiţiei la posiţiunea sa constituţională de a treia putere în statŭ, şi deplină independinţă a magistraturei de puterea esecutivă.

13) Repudiămŭ procedimentele arbitrare şi călcările vêḑute séu ascunse ale administraţiunei în atributele şi judecăţile justiţiei. Protestămŭ în contra dreptului ce puterea esecutivă şĭ-a însuşitŭ de a judeca şi pedepsi singură şi pe cale administrativă fapte supuse tribunalelorŭ şi legilorŭ penale ale ţĕrei. Osândimŭ în numele umanităţei, în numele constituţiunei, în numele ideilorŭ liberale expulsarea Românilorŭ şĭ a ómenilorŭ născuţĭ în ţéră şi nesupuşĭ unuí altŭ statŭ. Revisuirea codicelorŭ nóstre este imperiosŭ cerută şi necesară, pentru a le pune în armonie cu constituţiunea, şi cu progresulŭ ştiinţei. Voimŭ ca femea sĕ găséscă în legile nóstre o protecţiune mai eficace a drepturilorŭ sale civile şi o mai mare bucurare de aceste drepturĭ.

14) Voimŭ ridicarea morală şi materială a clerulu nostru naţionalŭ şi a clerului tuturorŭ religiunilorŭ la care aparţinŭ deosebitele nóstre populaţiunĭ. Preotulŭ mireanŭ alŭ religiunei ortodoxe, ca parte activă din societatea civilă, ca părinte de familiă, are dreptŭ la o îngrijire deosebită din partea partidului liberalŭ. Voimŭ sĕ se asigure şi sĕ se îmbunătăţéscă sórta sa şi sĕ i se dea ganţii eficace contra omnipotenţei Episcopatului. Voimŭ reformarea Sinodului; revendicămŭ pentru statŭ dreptulŭ de controlŭ asupra tuturorŭ hotărîrilorŭ şi lucrărilorŭ sale.

15) Voimŭ ca naţiunea sĕ dobêndêscă unŭ adevĕratŭ invĕţământŭ publicŭ, pentru tóte treptele societăţei, şi mai alesŭ acolo unde elŭ nu există decâtŭ cu numele, adică prin sate. Voimŭ acestŭ învĕţământŭ obligatorŭ pentru fiecare fiu alŭ acestei ţĕrĭ. Cunóştemŭ marea importanţă a studielórŭ clasice într'unŭ statŭ civilisatŭ; voimŭ însĕ ca învăţământulŭ sĕ contribue la ridicarea agriculturei, a comerciului şi a industriei române. Voimŭ dér întemeierea — şi câtŭ se póte mai multe— de şcol

---

FOILETONŬ.

O privire asupra trecutului şi presintelui Românilorŭ din opidulŭ Codlea.

(Urmare).

1777. Aprilie 24, S'au înrolatŭ soldaţĭ la miliţiă. Codlea a trebuitŭ sĕ dea 3. Octomvre 26, s'a începutŭ numerisarea caselorŭ. Totŭ în anulŭ acesta s'a hotăritŭ, ca piua sĕ se facă pe spesele comunei politice şi venitulŭ sĕ intre în lada bisericei evang,

1779. Ianuarie 30. S'a publicatŭ têrgulŭ de ţéră pe lângă tóte opintirile Braşovenilorŭ.

1781. Octomvre 14 In biserica evang. s'a depusŭ jurămêntŭ de fidelitate împĕratului Iosifŭ II, din partea bărbaţilorŭ căsĕtoriţĭ, fiindŭ presenţĭ 470. După aceea depuseră şi Românii în sfatŭ, fiindŭ presenţĭ numai 33.

1782 Septemvre 9 spre 10. Vlădărenii lă aţiţările Braşovenilorŭ iau pétra din meḑuina din Hămaraḑĭ, dau vitele la o parte de acolo şi păşunescŭ cu vitele lorŭ. In 13 Septemvre se duseră 240 ómenĭ din Codlea spre Vlădenĭ, ca sĕ aducă în oraşŭ vitele Vlădărenilorŭ ce păşceau pe hotarulŭ de cértă. Aflândŭ despre acésta Vlădărenii nu lăsară nicĭ o vită pe acolo. In 15 Septemvre mânară éră vitele la păşune. In 18 se duseră de aci Judeţulŭ, 3 consilierĭ şi Rectorulŭ la Vlădenĭ şi puseră Vlădărenilorŭ următórele întrebărĭ: 1. Că lăsa-vorŭ ei hotarulŭ nostru de aicĭ înainte neatinsŭ? 2. Pune-vorŭ pétra din meḑuină iarăşĭ la loculŭ ei unde a fostŭ? 3. Invoescu-se sĕ plătéscă oraşului paguba făcută? Vlădărenii rĕspunseră negativŭ la tóte întrebările, dândŭ sĕ înţelégă, că ei vréu a purta procesŭ.

1782. O furtună a surpatŭ preste 48 şurĭ şi alte multe coperişe de casĕ.

1783. Iunie 7. Trecêndŭ împĕratulŭ Iosifŭ II prin Codlea, la cererea Românilorŭ le-a concesŭ a-şĭ face o biserică nouĕ, desemnându-le şi loculŭ.

1783. Octomvre 12. S'au sfinţitŭ organele ev., care costă 2185 fl. $34^1/_2$ cr. Tóte spesele s'au acoperitŭ dela oraşŭ, biserica a solvitŭ numai 43 fl. 13 cr.

1785. Unŭ servitorŭ din Şercaia, fiindŭ în prepusŭ şi mărturisindŭ că elŭ a pusŭ focŭ în 6 Augustŭ a fostŭ arsŭ de viu în focŭ. Numele lui a fostŭ Merten Graef.

1785. Septemvre 3. In causa procesuală cu Vlădărenii eşindŭ la faţa locului o comisiune, s'au ascultatŭ 28 de martorĭ din 7 comune.

1785. Noemvre. Numĕrulŭ sufletelorŭ erau circa 3054.

1786. Iulie 10 S'a începutŭ mĕsurarea agrilorŭ, liveḑilorŭ, grădinilorŭ, pădurilorŭ.

1788. Augustŭ 10. Duminecă după serviciulŭ divinŭ, cu uşile bisericei încuiate s'au recrutatŭ la miliţiă din totŭ oraşulŭ 8 feciorĭ.

1788. A fostŭ o érnă fórte aspră. A ninsŭ mai bine de o lună de ḑile. Totŭ atuncia, în Africa, în Maroco, a ninsŭ 6 óre. Şi fiindcă în anulŭ trecutŭ fuseseră mulţĭ şórecĭ şi érnă aspră, bucate au fostŭ fórte puţine, pe o holdă 6 clăi. — In comitatulŭ Trei-Scaunelorŭ pestabovina răpì preste 24.000 capete de vite.

1789. Ianuarie 20 Guvernulŭ ţĕrei trimise orăşenilorŭ Deliberatulŭ în causa de conturbare în posesiune cu Vlădărenii, care este în defavorulŭ Codlenilorŭ In urma acestuia pământulŭ de cértă s'a recunoscutŭ ca posesiune a Vlădărenilorŭ, şi 2 consilierĭ guvernialĭ din Braşovŭ au refusatŭ despre acésta.

(Va urmá.)

Povestea lui Pahonŭ

(de I. Popŭ Reteganulŭ.)

(Urmare şi fine.)

»Nu ţĭ-am spusŭ, ḑise bietulŭ moşnégŭ, sĕ nu te ridicĭ aşa susŭ pe la fete de eroi şi de împĕraţĭ, că-ţĭ vorŭ mânca capulŭ? Acum ce folosŭ ai că ai luatŭ pe féta împĕratului? Ea s'a dusŭ şi a luatŭ cu sine totŭ ce avémŭ; ce amarŭ ne vomŭ sci face? Étă amŭ rĕmasŭ calicĭ ca mai nainte!«

Pahonŭ nu ḑise daocamdată nimicŭ; apoi după ce suspină lungŭ se uită la câne şi la mârtanŭ, ca şi când ar fi vrutŭ sĕ-i întrebe: ce e de făcutŭ? Cânele ḑise »Nu te spăria aşa tare, dragŭ domnulŭ nostru, că de va

de agricultură practică, de scolĭ comerciale și industriale. Voimŭ legĭ, carĭ sĕ favoriseze născênda nóstră industriă și prin urmare și deosebitele meserii.

16) Voimŭ ca politica nóstră economică sĕ fiă neapĕratŭ națională, ca sĕ fiă condusă numai în vederea desvoltărei avuțiilorŭ nóstre naționale. In convențiunile comerciale ce vomŭ încheia cu statele strĕine revendicămŭ pentru țéră o deplină autonomiă a tarifelorŭ, după exemplulŭ adoptatŭ astădĭ de celelalte națiunĭ comerciale. Ințelegemŭ și voimŭ a se da exportului nostru tóte înlesnirile și îmbunătățirile pe care le are în alte țĕrĭ comerciulŭ internaționalŭ. Căile ferate prin însușĭ ele nu trebue sĕ fie unŭ ramŭ de venitŭ propriu dĭsŭ pentru casa statului, ci trebue numai sĕ contribue la sporirea și crearea celorlalte sorgințĭ ale avuției și a statului și a particularilorŭ. Reclamămŭ dér scăderea tarifelorŭ pentru exportulŭ productelorŭ pămêntului și industriei nóstre, acésta mai alesŭ în direcțiunea porturilorŭ nóstre de mare și de fluvii. Socotimŭ neapĕrată pentru înflorirea comerțulŭi nostru adoptarea politicei de apă, sprijinimŭ înzestrarea porturilorŭ nóstre cu tóte îmbunătățirile, cu tóte așezămintele pe care știința și națiunile înaintate le-au introdusŭ în marile porturĭ europene.

Credêndŭ că înflorirea porturilorŭ și orașelorŭ de comerțŭ contribue la binele statului întregŭ, și că din contra decadența acestor orașe, aduce după sine și decadența materială a însușĭ statului, voimŭ realțarea stărei decădute a marilorŭ nóstre porturĭ fluviale, și dér sprijinimŭ reînființarea porturilorŭ france Galațĭ și Brăila.

17) Voimŭ ca provincia nóstră transdanubiană, Dobrogea, sĕ fiă sustrasă regimului escepționalŭ actualŭ. Voimŭ ca populațiunile acestei provincii sĕ fiă puse în esercițiulŭ dreptului comunŭ, de care se bucură cetățenii în patria mumă. Printre multele reforme și îmbunătățirĭ ce acéstă provinciă reclamă, ceremŭ formarea unui clerŭ musulmanŭ indigenŭ, în vedere de a pune capĕtŭ agitațiunei ce se face de softalele străine. Ceremŭ reformarea legei privitóre la proprietatea imobiliară din acéstă provinciă, în vedere de a constitui proprietatea absolută după cum ea esistă în România. Ceremŭ legarea efectivă a Dobrogei cu România prin căi de comunicațiă permanente.

Dumitru Brătianu.

O protestare.

Cetatea de Baltă, 2 Decemvre a. c.

Onorate D le Redactorŭ! Intre scirile dilei publicate la 1-ma Decemvre a. c. în nr. 257 a prețuitului diarŭ: »Gazeta Transilvaniei,« se face cunoscutŭ, că în adunarea generală a comitatului Têrnavei micĭ, ținută la 26 Noemvre a. c. în Diciosânmărtinŭ, cu ocasiunea votărei sumei de 10,000 fl. v. a. în folosulŭ faimosului Kultur-əgylet din Clușiu, bravulŭ și tênĕrulŭ protopopŭ greco-catolicŭ (nu gr. or. cum s'a scrisŭ) alŭ Diciosân-Mărtinului, *Iacobŭ Macaveiu*, a fostŭ singurulŭ sufletŭ românŭ, care a cutezatŭ așĭ ridica vocea pentru apĕrarea bietului poporŭ, pré destulŭ împovĕratŭ — și prin esecutorii de dare — storsŭ până la mĕduă și adusŭ la stare de desperatŭ. Decĭ și noi poporenii contribuitorĭ — în semnŭ de stimă și recunoscință grăbimŭ a mulțămì cu încredere tinerului nostru protopopŭ — încuragiandu-lŭ, ca și în viitorŭ sĕ nu lipséscă a lupta contra nedreptățirilorŭ și împilărilorŭ celorŭ dela putere. Ilŭ rugămŭ totodată sĕ grăbéscă cu protestulŭ și în scrisŭ, la care și noi, poporulŭ contribuitorŭ, nu vomŭ întârdia a ne alătura și încă nu numai Românii ci și Maghiarii, căcĭ cu toții suntemŭ sătui de fericirea gloriosului Tisza, câtŭ p'aci ne sarŭ ochii din capŭ.

Afle marele fericitorŭ de popórĕ, că chiar din neamulŭ sĕu, câteva familii de pe la noi adĭ mâne după ce li se vorŭ licita — pentru darea împĕrătéscă — căsuliile, unicele averĭ de carĭ mai dispunŭ — vorŭ lua straița și drumulŭ dealungulŭ în lume sĕ se pótă hrăni, (și sigurŭ că în România, pentru că aceea e adăpostulŭ și mângăierea celorŭ lipsițĭ și flămândĭ.)

Intru adevĕrŭ că ne aflămŭ într'o stare de desperatŭ: — bucatele n'au prețŭ, vitele asemenea, și esecutorii de dare ne vêndŭ totŭ, chiar și sdrénțele din spate și încă cu prețŭ de batjocură; de tóte ne lipsescŭ, și darea totŭ rĕmâne neplătită, pentru care vinŭ a ne licita casele și moșiórele. — Și încă de ne-arŭ lăsa cu atâta, dér vréu sĕ ne mai încarce cu *nouĕ dărĭ pe séma »Kultur-egylet«-ului din Clușiu* de care noi nu avemŭ nicĭ unŭ folosŭ și nicĭ o lipsă.

Acésta este fericirea care ministrulŭ Colomanŭ Tisza ne-a câștigat'o în timpŭ de 10 anĭ de gloriósă guvernare; fericirea acésta, ca și care pe la noi ochĭ de omŭ nu a mai vĕdutŭ. Pentru astfelŭ de fericire a pututŭ — voiosŭ și cu bucuriă — primí felicitările trimise din partea mamelucilorŭ sĕi cu ocasiunea celebrărei iubileului sĕu de 10 anĭ.

Contra nouĕi dărĭ de 10,000 fl. v. a. ce a votat'o adunarea generală la 26 Noemvre în Diciosânmărtinŭ — vomŭ înainta — fără amânare protestulŭ nostru la ministrulŭ Tisza, decĭ provocămŭ pre toțĭ contribuitorii din comitatŭ, ca și ei asemenea sĕ lucre în timpulŭ celŭ mai scurtŭ.

Unii din poporulŭ contribuitorŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

ZARA, 9 Decemvre. — Guvernatorulŭ Dalmației, feldmareșalulŭ Iovanovicĭ a rĕposatŭ.

CONSTANTINOPOLŬ 9 Decemvre. — Marele Vizirŭ a telegrafiatŭ în 8 Decemvre curentŭ prințului Bulgariei, că la ordinulŭ Sultanului va pleca Madjid-pașa neamânatŭ la Sofia spre a se înțelege cu prințulŭ în privința condițiunilorŭ păcii.

ULTIME SCIRĬ.

Circulă sgomotulŭ în Belgradŭ, că Bulgarii arŭ fi atacatŭ la 6 Decemvre Kragevațulŭ. Armările continuă. Colonelulŭ Hadzicĭ s'a numitŭ comandantŭ alŭ divisiunei Moravei.

—

Intr'o întrunire ce a ținut'o partidulŭ lui Risticĭ în Belgradŭ s'a luatŭ decisiunea, ca sĕ notifice guvernului sêrbescŭ, că partidulŭ e pentru pace, păstrându-șĭ Bulgaria districtulŭ Pirotului, ér Serbia primindŭ ca compensare districtulŭ Vidinului.

—

Regele Milanŭ, conversândŭ cu unŭ corespondentŭ alŭ diarului „W. Allg. Ztg.“ s'a esprimatŭ astfelŭ asupra Românilorŭ din armata sêrbéscă: „Infrângerea nóstră este datorită mai cu sémă lipsei de oficerĭ și greutăței aprovisionărilorŭ; suntŭ batalióne carĭ n'au mersŭ în focŭ de câtŭ cu 3 séu 4 oficerĭ și soldații adesea orĭ nu mâncase de o di séu douĕ și în totŭ casulŭ nisce alimente próste și totdeauna recĭ, apoi divisiunile au luptatŭ la o prea mare distanță unele de altele. Intru câtŭ privesce valórea soldaților, trebue făcută o mare deosebire între soldatulŭ sêrbŭ, de obiceiu móle, și soldatulŭ românŭ, energicŭ și capabilŭ sĕ ia redute cu asaltŭ cum a făcut'o la Grivița.“

DIVERSE.

Clubulŭ spărgĕtorilorŭ de ferestre. — In cursulŭ lunilorŭ din urmă, séra s'au spartŭ cu praștia unŭ mare numĕrŭ de ferestre în Viena, și anume la edificiulŭ centralŭ de taxare în Jakoberhof, la hala têrgului de mĕrunțisurĭ din Stubenbastei și la hala têrgului centralŭ aprópe de Strada unguréscă. Cu deosebire oficiulŭ centralŭ de taxare a fostŭ ținta prăștiașilorŭ și mai că nu trecea sĕptĕmână, fără sĕ se fi spartŭ mai multe sute de ochiurĭ de ferestre. Șefulŭ oficiului centralŭ de taxare ajunse în mare parplexitate din causa acestorŭ pagube, de órece în câteva sĕptĕmânĭ îșĭ cheltuise cu repararea ferestrelorŭ mai tótă suma de banĭ, destinată pentru cheltuelĭ de cancelariă. In cele din urmă patrusprедece dile, necunoscuții făptuitorĭ au spartŭ chiar și lampele de gazŭ din parculŭ orașului și ferestrele dela casarma Franciscŭ Iosifŭ, precum și dela alte edificii publice. In urma numĕróselorŭ arătărĭ, la însărcinarea institutului agențilorŭ polițienescĭ s'au urmăritŭ cu mare zelŭ făptuitorii și s'au și descoperitŭ în dilele din urmă. Suntŭ copíi de scólă în etate de optŭ până la cincĭ-spre-dece anĭ, toțĭ de familii mai bune. Strengarii încă în cursulŭ verei acestui anŭ formaseră unŭ felŭ de »clubŭ alŭ spărgĕtorilorŭ de ferestre« și se învoiseră sĕ-șĭ procure prăștii, ca sĕ spargă cu ele în fiecare séră unŭ anumitŭ numĕrŭ de ochiurĭ de ferestre. Planulŭ, după cum s'a doveditŭ, s'a și esecutatŭ, căcĭ mai multŭ de o miiă de ochiurĭ de ferestre au spartŭ micii strengarĭ. Rĕufăcĕtorii și anume cei carĭ n'au împlinitŭ patru-spre-dece anĭ din etate, au fostŭ dațĭ familielorŭ lorŭ ca sĕ-i pedepséscă, ér ceilalțĭ au fostŭ arătațĭ judecătoriei cercuale pentru păgubire rĕutăciósă.

***

Unŭ ginere de 77 anĭ. — Dilele trecute s'a celebratŭ într'o comună din Francia căsătoria unui bătrênŭ de 77 anĭ, care a luatŭ de soție o fată de șeapte-spre-dece anĭ.

După jocŭ, mirele septuagenarŭ a luatŭ parte la danțŭ și nicĭ unŭ jocŭ nu-Ĭ a lipsitŭ, întrecêndŭ pe toțĭ tinerii presențĭ.

***

Presemne de timpŭ. — 1) Când bărbatulŭ vine séra acasă după 10 óre și nu se póte legitima înaintea soției sale că unde a fostŭ, atuncĭ și în dilele mai frigurόse se póte semnala o furtună. — 3) Când bărbatulŭ refusă soției sale a'i cumpĕra unŭ vestmêntŭ, atuncĭ de regulă va bate furtuna, și va fi timpŭ mai îndelungatŭ înoratŭ și rece. — 3) Când bărbatulŭ face deja de Mercurĭ esperință, că banii de piață pentru acéstă sĕptĕmână suntŭ pe sfêrșite, atuncĭ ne stá înainte o tempestate cu grindină. — 4) Când se apropiă érna și casa are lipsă de lemne și cărbunĭ, ér dómna casei de o manta (rondŭ), de unŭ mânecarŭ (mașonŭ, mufŭ) și de o pălărie de érnă, atuncĭ bărbatulŭ póte fi sigurŭ că numai de câtŭ îi va ninge în sînŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.

Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.

---

rênduì D deu, ér vei fi bogatŭ cum ai mai fostŭ; vino cu noi.

Și se luară toțĭ trei, Pahonŭ, cânele și mârtanulŭ, du-te, du-te, cânele totŭ adurmecândŭ sĕ afle încătrău au apucatŭ fugarii. Și au ajunsŭ tocmai la mare. Dincolo de mare, departe, se vedéu nisce curțĭ marĭ chiarŭ precum fuseseră ale lui Pahonŭ. »Vedețĭ curțile acelea? întrebà cânele, acelea suntŭ ale nóstre, care le-a dusŭ arapulŭ cu stăpâna nóstră. Până acolo nu-i chipŭ sĕ pótă strĕbate stăpânulŭ nostru, dér noi vomŭ merge; tu mârtanule sue-te călare pe mine, că eștĭ ușorŭ, și eu voiu înnota cu tine până de cealaltă parte, acolo apoi te voiu aștepta pe țĕrmure până vei umbla tu prin curți, că eu mĕ temŭ, că nu voiu puté intra.« Și așa făcură. Pahonŭ rĕmase acolea, ér mârtanulŭ se suì călare pe câne și înnotară până de cealaltă parte. Acolo cânele rĕmase pe malŭ, ér mârtanulŭ se ia linișorŭ, numai în vêrfulŭ picióreloŭ, cum sciu mâțele, și merse până la didulŭ dinprejurulŭ curților, apoi totŭ umblà, totŭ cercà mai icĭ, mai colea, dér de unde sĕ pótă sări preste didŭ, că dóră era înaltŭ de nicĭ pisicile nu cutezau sĕ sbóre preste elŭ. Apoi, după ce vĕdù că nu-i modŭ sĕ pótă sărì, merse la pórtă. Aceea era de lațĭ de bradŭ și mârtanulŭ îndată fù în vêrfulŭ porții și de acolo în curte. Până colea pe înserate se ascunse în nisce paie, apoi se luà chitișŭ (tiptilŭ) cătră ușa curților. Din întêmplare ușile erau deschise că era căldură fórte mare. Intră într'o sală, apoi în alta, și totŭ așa până era într'o sală cu arapulŭ. Acolo intrà sub patŭ și nu dise nicĭ miau. Totŭ povestì arapulŭ cu nevastă-sa multă vreme, mai de una, mai de alta, apoi dĕdură în vorbă de Pahonŭ. »Óre ce o fi făcêndŭ Pahonŭ alŭ tĕu?« dise arapulŭ. — Dér dă-lŭ în bubă, dise hoțomana de muiere, nu mi lŭ mai pomeni, mai bine scóte mărgéua sĕ ne jucămŭ o lécă cu ea.«

Și scóte arapulŭ mărgéua și o durigă pe mésă cătră coțofana lui, aceea dă sĕ o prindă, dér nu póte, și astfelŭ se durigă josŭ și fiindŭ perdelele tare lucii, se durigă chiarŭ sub patŭ. Atuncĭ mârtanulŭ pune gura pe ea și țiștŭ! afară în fuga mare.

Arapulŭ nu băgase de sémă că mârtanulŭ a fostŭ aci, nu-lŭ vĕduse nicĭ intrândŭ nicĭ eșindŭ, decĭ se pune a căuta mărgéua pe josŭ pe sub paturĭ, pe sub dulapurĭ pe unde numai gândea că s'a pututŭ rostogoli, hăbăuca'i purta lumina, că dóră ce era întunerecŭ în casă, de arapŭ se întuneca și mai tare.

Mârtanulŭ însĕ totŭ o fugă ținù până la câne, apoi după ce-i arĕtà mărgéua, o luà ér în gură, se urcà în spatele lui și înnotară la Pahonŭ. Elŭ dormianu dormia, ca omulŭ nĕcăjitŭ, dér când se apropià cânele de malŭ, sărì dreptŭ în picióre și întrebà: „Cu bine venițĭ?« Nu primì însĕ nicĭ unŭ rĕspunsŭ, cânele nu puté de obositŭ, ér mârtanulŭ ținea gura închisă temêndu-se sĕ nu scape mărgéua. După ce ajungŭ pe malŭ, povestescŭ lui Pahonŭ tótă întêmplarea și pornescŭ pornescŭ spre casă. Dér Pahonŭ îșĭ aduse aminte că cu mărgéua în mână e domnŭ, decĭ dise:

Mărgeluță, mărgeluță,
Du-ne l'a nóstră căsuță
Du-ne iute, cum gândescŭ
La bordeiulŭ părintescŭ.

Și când gătà vorbele de disŭ, erau înaintea bordeiului; veniră într'o clipită calea ce o făcură pe josŭ în câteva sĕptĕmânĭ. Acum ér ținu mărgéua în mâna stângă, cu drépta îșĭ făcù trei sfinte crucĭ și dise: Sĕ vină curțile mele aci, cum suntŭ! Și veniră. Adecă ce sĕ vedĭ? Arapulŭ totŭ căuta încă mărgéua pe sub paturĭ înjurândŭ, ér blestĕmata de muere îi purta lumina plângêndŭ.

»Da ce căutațĭ?« întrebà Pahonŭ. Atuncĭ arapulŭ se întórse se vadă cine-lŭ întrébă, că nu sciuse nimicŭ despre strămutarea curților. Când vede arapulŭ pe Pahonŭ stândŭ cu pușca în spate, cânele cu dinții rânjițĭ și mârtanulŭ cu ghiarĕle gata de luptă, nu sciu ce o fi gânditŭ, atâta însĕ sciu, că muerea scăpà lumina din mână de frică, și se stinse, adecă acum era diuă albă, și numai în jurulŭ arapului mai era întunerecŭ.

Pahonŭ însĕ nu le făcù nicĭ unŭ rĕu, ci 'i alungà dela sine pe amêndoi dicêndŭ: *„Blăstĕmatŭ sĕ fiă celŭ ce șĭ-a lua nevastă, care se crede mai pe susŭ decâtŭ elŭ!“*

Apoi dise mărgelei: Du-i de unde i-ai adusŭ, dér fără curțĭ numai pe amêndoi cum suntŭ acum. Și când a gătatŭ de disŭ vorbele acestea, numai îi vĕdură ridicându se în susŭ și... unde au ajunsŭ, ce au mai făcutŭ, e tréba lorŭ; destulŭ că Pahonŭ nu s'a mai însuratŭ în vecĭ, ci-șĭ ținea numai găzdóiă cum îșĭ ținù și... Dómne értĕ-mĕ, că era sĕ greșescŭ; ér când cerea cineva sfatŭ despre căsătoriă îi dicea: »Féta, care se ține mai susŭ decâtŭ tine, nu o lua și de ți-ar da tată-sĕu câtŭ bine-i în lume, mai bine rĕmâi ca nimenea.«

Cursulŭ la bursa de Viena

din 7 Decemvre st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	98 15	Bonurĭ croato-slavone	102.—
Rentă de hârtiă 5%	90. —	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97.85
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148 29	Imprumutulŭ cu premiu ung.	118 90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.30	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	123 00
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 —	Renta de hărtiă austriacă	82 20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	108 75	Renta de arg. austr.	82 75
Bonurĭ rurale ungare	103 50	Renta de aurŭ austr.	108.95
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 50	Losurile din 1860	129 30
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	103.00	Acțiunile băncei austro-ungare	872 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 00	Act. băncei de creditŭ ung.	290.70
Bonurĭ rurale transilvane	102 75	Act. băncei de creditŭ austr.	287.20
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 97
		Napoleon-d'orĭ	9.98
		Mărcĭ 100 împ. germ.	61.79
		Londra 10 Livres sterlinge	125.70

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 25 Noemvre st. v. 1885.

	Cump.	vênd
Renta română (5%)	$85^1/_2$	$86^1/_2$
Renta rom. amort. (5%)	90	91
» convert. (6%)	83	84
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	29	31
Credit fonc. rural (7%)	102	103
» " " (5%)	$85^1/_1$	86
» ». urban (7%)	$96^1/_2$	98
» » » (6%)	—	—
» » » (5%)	80	81
Banca națională a României	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
» » » Națională	——	——
Aurŭ	$16.^1/_2$	$17^3/_4$
Bancnote austriace contra aurŭ	1.22	1.25

Cursulu pieței Brașovŭ

din 8 Decemvre st. n 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8 50	Vênd.	8.54
Argint românesc	»	8.45	»	8.50
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	9 98
Lire turcescĭ	»	11.20	»	11.39
Imperialĭ	»	11.20	»	11 30
Galbenĭ	»	5.94	»	5 97
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.50	»	123.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

☛ *Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. GROSS.*

Anunțămŭ acelorŭ onorați cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecțiunea întrégă.

Administratiunea »Gaz. Trans.«

Nr. 397 - 1885. (1 - 3).

Edictŭ.

Diocletianu Cimonea din Câmpenĭ, care încă în anulŭ 1879 după o convețuire scurtă abea de patru lunĭ a părăsitŭ din rĕutate și necredință pe legitima-i socĭă *Elena Cacioru* din Valea-Lupșiei inpovărată cu unŭ pruncŭ, nesciindu-i-se loculŭ ubicațiunei sale; prin acésta sĕ citédă, ca: în terminŭ de 1 anŭ și 1 di dela ântêia publicare a acestui edictŭ, sĕ se presenteze la subscrisulŭ forŭ matrimonialŭ cu atâtŭ mai vêrtosŭ, căcĭ la din contra se va suscepe și pertracta procesulŭ divorțialŭ și în absența lui, substituindu-i-se unŭ curatorŭ ad actum.

Zlatna, 6 Decemvre 1885.

Oficiulŭ protopopescŭ gr. cat. alŭ Roșiei montana ca forŭ matrimonialŭ de I. instanță.

Ioanŭ Laszlo,
v.-protopopŭ și președ. forului tractual.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5.00	7.45	—
Predealŭ	—	9 45	12.50	—
	—	9.47	1.09	—
Timișŭ	—	10.11	1.40	—
Brașovŭ	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Hașfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighișóra	10.29	1.30	8.01	—
	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediașŭ	11.54	2.25	9 45	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blașiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiușŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vințulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirișŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Clușiu	5.56	5 58	12.59	—
	6.08	6.08	—	8.00
Nedeșdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirișŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12.17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velințe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare	10.37	9.13	—	4.05
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 59	—
Szolnok	2.58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6.00	2.10	10.05	10.30
Viena	6.35	2.45	10.50	—
	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1 45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.4
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.2[illegible]	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.31	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.1[illegible]	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriș	—	—	4.0	5.50	—
Ghirbĕu		—	4.18	6.02	—
Nedeșdu	—	—	4.36	6.24	—
Clușiu	—	10.0[illegible]	5.05	6.43	—
	12.0[illegible]	10.16	—	7.03	—
Apahida	12 31	—	—	7.26	—
Ghiriș	2 16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea	3.12	11.43	—	9.31	—
	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vințulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiușŭ	4.50	12.22	—	10.44	--
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	--
Blașŭ	6.03	12.57	—	11.44	--
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	--
Copșa mică	7.00	1.27	—	12.36	--
Mediașŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	--	1.56	6.40
Sighișóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Hașfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5.30	11.02
Apatia	—	4.24	—	6.03	11.3
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Brașovŭ	—	5.20	—	7.14	1.09
	—	5 31	—	--	1.50
Timișŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ	—	6.32	—	—	3.23
	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.46

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vințulŭ de josŭ	12 20	—	4.53
Șibotŭ	12.52	—	5.19
Orăștia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborșin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulișŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovațŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok	2.39	12.00	4 53
	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8 00
Szolnok	11.02	3.44	11.40
	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3 37	7.53	5.25
Glogovațŭ	4.13	—	6 19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulișŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborșin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăștiă	10.10	—	12.24
Șibotŭ	10.43	—	12.53
Vințulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiușŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9.36
Timișóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 39	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.00
Hațegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banita	10.11	3.35	6.07
Petroșenĭ	10.43	4.04	6.39

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7.40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3.10	7.40

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroșenĭ	6.49	9.33	5 28
Banița	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10.54	6.4[illegible]
Pui	8.50	11.27	7.35
Hațegŭ	9.31	12 17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8 44
Simeria	10.53	1,35	9.15

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ.